

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Ontwikkeling financiële positie Zeeuwse gemeenten 2025	552818		

Middelburg, 25 februari 2025

Geachte voorzitter,

Met deze brief informeren wij u over de financiële positie van de Zeeuwse gemeenten. Volgens de Gemeentewet houden Gedeputeerde Staten toezicht op de financiën van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. In de meeste gevallen is dit repressief toezicht. Dit betekent dat gemeenten hun begrotingen en wijzigingen direct kunnen uitvoeren. Soms is preventief toezicht nodig, waarbij een gemeentelijke begroting eerst goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft.

In onze brief van 11 december 2024 hebben wij u al geïnformeerd over de vorm van ons financieel toezicht in 2025 op de Zeeuwse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Toen deelden wij ook onze eerste bevindingen over de financiële positie van de gemeenten.

Behalve Vlissingen hebben alle Zeeuwse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen een structureel en reëel sluitende begroting 2025 vastgesteld. Daarom is voor die gemeenten de lichte vorm van repressief toezicht van toepassing.

Zoals bekend heeft de gemeente Vlissingen al geruime tijd een zogenaamde artikel 12-status. Eind januari is het artikel 12-rapport verschenen met een advies over een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2023 en 2024. Wij zullen hierover binnen twee maanden advies uitbrengen aan de fondsbeheerders. De verwachting is dat de artikel 12-status per 31 december 2024 kan worden beëindigd. Omdat de fondsbeheerders hierover nog een besluit moeten nemen hebben wij besloten dat de begroting 2025 vooralsnog onder preventief toezicht valt. Op 11 februari hebben wij besloten de begroting 2025 goed te keuren. Wij zullen u later informeren over ons advies aan de fondsbeheerders over het artikel 12-rapport 2023/2024.

Kerncijfers gemeentelijke begroting 2025

In de bijlage "Kerncijfers gemeentelijke begroting 2025" hebben wij cijfers over de belastingdruk, de schuldpositie, de vermogenspositie en overige kengetallen opgenomen. Daarbij zien we de volgende ontwikkelingen terugkomen.

De lokale heffingen stijgen gemiddeld met 5,6%. Onderling zijn de verschillen groot, zo stijgen de lokale lasten van gemeenten tussen 2,3% en 12%. Dit betreft de opbrengststijging en niet de ontwikkeling van de lastendruk per huishouden. Het Coelo brengt jaarlijks de atlas lokale lasten uit, hier kan de **lokale lastendruk** per gemeente vergeleken worden.

Het eigen vermogen (de algemene en bestemmingsreserves) van de gemeenten stijgt met 51% door positieve resultaten in 2023 en de dividend uitkering van de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH). Dit verbetert ook de solvabiliteit.

Hieronder bespreken we belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren.

Ontwikkeling gemeentefonds

Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds met 2 miljard gekort. Gemeenten noemen dit het 'Ravijnjaar'. Hierdoor kunnen 8 van de 13 gemeenten in de meerjarenraming geen sluitende begroting voor 2026 presenteren. Door taakstellingen, bezuinigingen, ombuigingen en/of belastingverhogingen komt het uiteindelijke aantal gemeenten dat in de meerjarenraming geen sluitende begroting in 2028 presenteert uit op 5. De meeste gemeenten moeten daarom in 2025 nog extra maatregelen nemen. Wij toetsen deze op hardheid en haalbaarheid.

In de bijlage presenteren we "het structureel begrotingssaldo 2025-2028", de impact per gemeente is hier terug te vinden.

Herverdeling gemeentefonds

Sinds 2023 is het gemeentefonds herverdeeld, dit pakt positief uit voor 11 van de 13 Zeeuwse gemeenten. De negatieve en positieve herverdeeleeffecten per gemeente zijn voornamelijk gemaximaliseerd. In totaal zouden de Zeeuwse gemeenten € 30 miljoen per jaar vooruit gaan, door de maximalisatie blijft hier € 12 miljoen voordeel van over.

Over de verdere implementatie van het nieuwe verdeelmodel komt begin 2025 duidelijkheid. Daarin zullen de uitkomsten van het aanvullende onderzoek naar de maatstaf centrumfunctie (stapeling problematiek sociaal domein) en naar de Overige eigen Middelen (OEM) worden opgenomen. Belangrijke OEM gelden die hierin zijn meegenomen zijn parkeer- en toeristenbelasting.

Sociaal domein

Jeugdzorg

Eind januari is het rapport "[Advies deskundigencommissie hervormingsagenda jeugd](#)" onder leiding van Tamara van Ark gepresenteerd. Hierin stelt de commissie dat de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd onder grote financiële druk staat. Vanaf 2026 moeten de maatregelen uit de agenda leiden tot forse besparingen, terwijl de uitgaven aan jeugdzorg blijven stijgen. Dit zet de beschikbaarheid en kwaliteit van zorg onder druk. De commissie roept daarom op om de financiële afspraken tussen het rijk en de gemeenten te herijken. Concreet kan dit inhouden dat gemeenten 50 procent van de tekorten in 2023 (€ 628 miljoen) en 2024 (€ 828 miljoen) zelf moeten dragen, en dat dit ook doorwerkt in de komende jaren.

Naast de financiële herijking geeft de commissie ook inhoudelijke adviezen. Hierbij dringt de commissie erop aan om voor de zomer van 2025 een routekaart uit te werken hoe opvolging en invulling wordt gegeven aan deze adviezen.

De commissie is gevraagd naar de voortgang van de [Hervormingsagenda Jeugd](#), die in 2023 is vastgesteld. In deze agenda is een besparingspotentieel opgenomen van ongeveer € 1 miljard. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geeft aan dat slechts een deel (€ 650 miljoen) haalbaar is. Voor de overige € 380 miljoen is de raming van een aantal maatregelen met meer onzekerheden omgeven.

Uit de voorjaarsnota en de meicirculaire van het Gemeentefonds zal moeten blijken hoe groot de uiteindelijke compensatie voor de gemeenten zal zijn.

WMO

Vanaf 2026 krijgen gemeenten geld om de stijgende kosten in de WMO door vergrijzing op te vangen. Voor 2026 gaat het om € 75 miljoen dat oploopt tot € 300 miljoen in 2030. Deze extra middelen nemen gemeenten mee in de komende begroting 2026-2029.

Deelnemingen

Dividend ZEH

De Zeeuwse gemeenten ontvangen de komende jaren dividenden vanuit de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH). In het ondernemingsplan geeft ZEH een inschatting van de te verwachte dividend uitkering.

Deze uitkeringen zijn naar beneden bijgesteld, hierover bent u door ons op 28 januari jl. geïnformeerd door middel van een brief. De komende jaren gaat het om de volgende dividend uitkeringen:

- 2025 € 110 miljoen
- 2026 € 175 miljoen
- 2027 € 155 miljoen

Gedurende het jaar maakt ZEH in de aandeelhoudersvergadering het definitieve dividend bekend. Meerjarig betreffen het inschattingen die sterk afhankelijk zijn van de prijsontwikkelingen op de energiemarkt. We hebben gemeenten toegestaan om tot een maximum van 50% als structureel dekkingsmiddel op te nemen in de begroting.

Dividend GBE Aqua B.V.

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders Evides d.d. 29 november 2024 is de dividendprognose bekend gemaakt. Deze is iets naar beneden bijgesteld, van € 12,5 miljoen naar gemiddeld € 12 miljoen voor alle aandeelhouders. Deze prognose blijft stabiel op € 12 miljoen per jaar voor de zichtperiode tot en met 2029. Daarmee continueren wij ons advies om het meerjarige structurele dividend te ramen op maximaal € 6 miljoen voor alle Zeeuwse aandeelhouders. Jaarlijks beoordelen we aan de hand van de nieuwste prognoses of hiervan afgeweken moet worden.

Gemeenschappelijke Regelingen

Ook de Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) staan de komende jaren voor uitdagingen om de begroting structureel en reëel in evenwicht te krijgen. Dit komt doordat gemeenten de korting op het gemeentefonds (Ravijnjaar) doorrekenen. Hierdoor worden GR-en geconfronteerd met een besparing van 2% op de gemeentelijke bijdragen.

We concluderen dat gemeenten de begroting voor 2025 nog relatief eenvoudig sluitend hebben kunnen vaststellen. Echter vanaf 2026 verslechterd de financiële positie van gemeenten sterk. In de meerjarenraming voor 2026 kunnen 8 van de 13 gemeenten geen structureel en reële sluitende begroting presenteren. Door taakstellingen, bezuinigingen, ombuigingen en/of belastingverhogingen komt het uiteindelijke aantal gemeenten dat in de meerjarenraming geen sluitende begroting in 2028 presenteert uit op 5.

Gezien alle opgaven waar gemeenten mee geconfronteerd worden is het van belang dat er snel duidelijkheid komt over de toekomstige middelen uit het gemeentefonds.

In een bijlage hebben wij enkele financiële kerncijfers van de Zeeuwse gemeenten opgenomen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

A.J. van der Maas
Waarnemend voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Kerncijfers Zeeuwse gemeenten 2025

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.